

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Курепіна Вячеслава Миколайовича

«Управління кадровою безпекою аграрних підприємств»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами

(за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Зростання рівня економічної ефективності та реалізація перспективних програм розвитку в аграрній сфері національної економіки призводить до суттєвого зростання обсягів залученого у функціонування аграрних підприємств капіталу та підвищення їх доходів. Останнє обумовлює необхідність реалізації комплексного підходу до дотримання належного рівня економічної безпеки вказаних суб'єктів економічних відносин та управління нею. Не дивлячись на наявність численних методів, способів, прийомів, засобів та інструментів дотримання безпечного стану основної діяльності підприємств за рахунок впливу на зовнішнє середовище та провадження раціональної економічної поведінки, значна кількість загроз та ризиків знаходиться у внутрішньо-організаційному середовищі підприємств, а їх джерелом є персонал. При цьому викривлення в розподілі доходів між роботодавцями та найманими працівниками, недосконалість систем мотивації праці та стимулювання персоналу, складність вітчизняного трудового законодавства, подекуди недостатній рівень відповідальності персоналу управління актуалізують необхідність побудови дієвих механізмів управління кадровою безпекою аграрних підприємств. Вказане обумовлює актуальність обраної теми дисертації В.М. Курепіна.

Представлена робота виконана у відповідності з науково-дослідною тематикою Харківського національного технічного університету сільського господарства імені

Петра Василенка, зокрема у процесі роботи над науковою темою «Механізми підвищення конкурентоспроможності, розвитку економічного та виробничо-технологічного потенціалу суб'єктів агропромислового виробництва» (номер державної реєстрації 0116U003477, 2016-2020 рр.), згідно якої автором виконано опрацювання заходів щодо управління кадровою безпекою в системі менеджменту аграрних підприємств. Останнє додатково свідчить про актуальність обраної теми дисертації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Представлене дослідження є спробою поєднання, адаптації та переосмислення існуючих наукових підходів щодо пояснення процесу управління кадровою безпекою аграрних підприємств, а також пошуку шляхів підвищення ефективності їх діяльності. Якісний аналіз дисертації свідчить, що здобувачем виконане вивчення теоретичного базису вирішення поставленого наукового завдання. Список використаних джерел налічує 245 найменувань, серед яких наявні праці провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців з економічної теорії, аграрної економіки, менеджменту, нормативні, законодавчі та аналітичні матеріали. Виклад матеріалів та результатів дисертаційного дослідження є логічним та послідовним. Заслуговує схвалення вдалий вибір методів та інструментів наукового дослідження для вирішення поставлених завдань та досягнення мети. Зміст дисертації відповідає її темі. Розроблені автором рекомендації пройшли виробничу апробацію, що підтверджено відповідними документами. Можна стверджувати, отримані при виконанні дисертаційної роботи В.М. Курепіна наукові результати є достатньо обґрунтованими та достовірними.

Ступінь новизни наукових положень

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає в обґрунтуванні теоретично-методичних засад управління кадровою безпекою в

системі менеджменту аграрних підприємств.

На нашу думку, основними науковими результатами представленого дисертаційного дослідження, які характеризуються новизною та розкривають його сутність, є: вперше обґрунтовані концептуальні засади дотримання кадрової безпеки на аграрному підприємстві на основі органічного поєднання заходів, важелів та інструментів запобігання кадровим ризикам та загрозам; удосконалена класифікація кадрових ризиків та загроз в розрізі функціональних та інструментальних сфер управління персоналом; удосконалені методичні засади оцінки умов формування та дотримання кадрової безпеки аграрних підприємств шляхом поєднання статичного та процесного підходів до ідентифікації сутнісних характеристик кадрової безпеки; набула подальшого розвитку ідентифікація особливостей формування та функціонування механізмів управління кадровою безпекою на підприємствах на основі врахування характеристик ринку праці, тенденцій мотивації та стимулювання персоналу, а також факторів визначення його поведінки; набули подальшого розвитку процедури вибору раціональної стратегії дотримання кадрової безпеки аграрного підприємства.

Повнота викладення у відкритому друку наукових положень дисертації

За темою дисертаційної роботи В.М. Курепіна опубліковано 11 одноосібних наукових праць загальним обсягом 3,1 ум.-друк. арк., в тому числі 5 статей опубліковано у фахових наукових виданнях та 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави. Винесені на захист положення наукової новизни та основні результати дослідження В.М. Курепіна з достатньою повнотою оприлюднені у відкритому друку. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Курепіна Вячеслава Миколайовича на тему «Управління кадровою безпекою аграрних підприємств» складається із вступу, трьох розділів, висновків та

пропозицій, викладена на 225 сторінках, у тому числі основного тексту – 179 сторінок, включає 23 таблиці та 15 рисунків.

У першому – теоретичному – розділі визначено сутнісно-змістовні ознаки кадрової безпеки підприємства, ідентифіковано фактори дотримання кадрової безпеки підприємства, визначено особливості побудови систем та механізмів управління кадровою безпекою аграрних підприємств.

У другому – аналітичному – розділі ідентифіковано сучасний стан кадрової безпеки аграрних підприємств, розроблено методичний підхід до оцінки рівня кадрової безпеки, а також окреслено вплив зовнішнього середовища на формування кадрової безпеки підприємства.

У третьому – рекомендаційному – розділі визначено методичні засади оцінки умов формування кадрової безпеки підприємств, обґрунтовано концептуальні засади дотримання кадрової безпеки, ідентифіковано стратегії дотримання кадрової безпеки на підприємстві.

Дисертація за змістом відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Оформлення дисертації відповідає вимогам МОН України.

Практична цінність результатів дослідження

Результати дисертаційного дослідження характеризуються практичною значущістю в контексті можливості їх використання аграрними підприємствами та органами державного управління агропромисловим розвитком. Результати дослідження та пропозиції автора знайшли застосування в практичній діяльності ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна» Зміївського району Харківської області, ТОВ «Відродження» Харківського району Харківської області, а також в навчальному процесі Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.

Зауваження до дисертаційної роботи

Не дивлячись на достатньо високий рівень підготовки дисертації необхідно звернути увагу на наявні в ній окремі недоліки та дискусійні положення:

1. В підрозділі 1.1 автор виконує детальний аналіз наукових позицій щодо ідентифікації змісту та сутності кадрової безпеки підприємства, як організаційно-економічного явища, та управління нею, як процесу, виконує систематизацію цих поглядів, проте, недостатньо критично підходить до розгляду питань їх адаптації поточним умовам діяльності аграрних підприємств.

2. Автору слід було більшу увагу звернути на сутнісні аспекти врахування характеристик ринку праці, тенденцій мотивації та стимулювання персоналу в процесі інтеграції механізмів дотримання кадрової безпеки в менеджмент аграрних підприємств, а не обмежуватися визначенням послідовності заходів з побудови таких систем (підрозділ 1.2).

3. Поза увагою автора залишилися питання взаємодії підприємств з такими суб'єктами ринку праці, як кадрові агенції, Державна служба зайнятості України тощо, які впорядковують процесу набору персоналу.

4. Покращило б представлення матеріалів, які стосуються нівелювання кадрових загроз за рахунок удосконалення мотивації та стимулювання персоналу (підрозділ 2.3), встановлення чітких пропорцій змін доходів персоналу при зміні доходів підприємства.

5. Доцільним було б охарактеризувати взаємозв'язок дисциплінованості персоналу та рівня його кваліфікації в контексті імплементації стратегій управління кадровою безпекою (підрозділ 3.3).

Вказані зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, а характеризують бачення опонентом шляхів вирішення поставлених проблемних питань.

Висновок про відповідність дисертації вимогам МОН України

Дисертація Курепіна Вячеслава Миколайовича на тему «Управління кадровою безпекою аграрних підприємств» виконана на актуальну тему, є завершеним самостійним дослідженням, характеризується науковою новизною та має практичне значення. Науково-обґрунтовані висновки і рекомендації в сукупності вирішують складне наукове завдання щодо обґрунтування теоретично-методичних та прикладних засад побудови та функціонування механізмів і систем управління кадровою безпекою аграрних підприємств. Автором розкрито тему дисертації, досягнуто поставлену мету та виконано сформульовані завдання.

Отже, дисертація Курепіна Вячеслава Миколайовича на тему «Управління кадровою безпекою аграрних підприємств» за змістом і оформленням відповідає вимогам пп. 9, 11 та 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
заступник начальника Головного управління
Державної податкової служби
у Харківській області

Ю.О. Зайцев
Ю.О. Зайцев